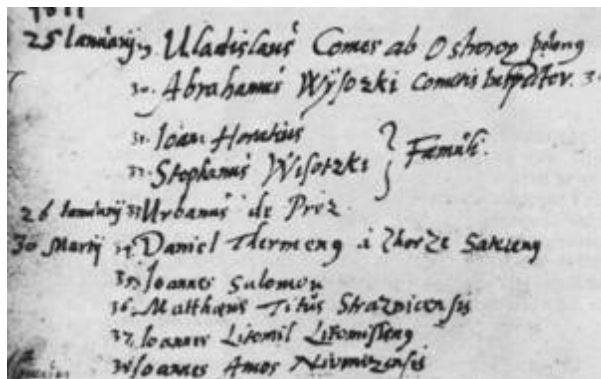

Univerzita Komenského a Ján Amos Komenský

Mladosť a štúdium 1592 – 1614

Záznam o Komenskom v matrike univerzity v Herborne (pod č. 38 Joanus Amos Nivnizensis)

Ján Amos Komenský sa narodil 28. marca 1592, nie je však priamy dôkaz o mieste jeho narodenia. Väčšina dôkazov nasvedčuje tomu, že to bola skôr Nivnica ako Uhorský Brod. Otec Jana Amosa Martin zomrel okolo r. 1604, krátko potom zomrela i jeho matka. Keď osirel, starala sa o neho teta v Strážnici na južnej Morave. Tu navštevoval aj bratskú školu. Pobyt v Strážnici bol v r. 1605 prerušený vpádom bohemskajovských vojsk (**Štefan Božek**), ktoré Strážnicu vypálili. Mladý Ján sa vrátil do Nivnice a býval u svojich poručníkov alebo u príbuzných.

Pri vstupe seniora Jana Lanecia sa dostal v r. 1608 na latinskú školu do Píse, ktorá mala dobrú úroveň. Vo vyššom oddelení píšerovskej latinskej školy si Komenský osvojil predovšetkým latinský jazyk a bol dobre pripravený na vysokoškolské štúdium na akadémii v Herborne (1611 - 1613) a v Heidelbergu (1614). Univerzitné štúdium malo pre Komenského zásadný formatívny význam. Pri štúdiu teológie sa

zdokonalil v latinčine a v nemčine, ale oboznámil sa aj so súčasnou protestantskou kultúrou a s novými filozofickými prúdmi. Najmä pobyt v Herborne bol pre Komenského inšpirujúci. Osobitný vplyv mal na neho **J. H. Alsted** (1588-1638) svojimi encyklopedickými súbormi z rozličných vedných odborov. Alsted inšpiroval Komenského pri koncipovaní encyklopedického súboru *Theatrum universitatis rerum* (Divadlo všetkých vecí). Ovplyvnil ho aj Ján Fischer, nazývaný Piscator (1546 - 1625), hlásajúci vieru v konečnú víziu pravdy a spravodlivosti, spájanú avšak s druhým príchodom Krista a s nastolením jeho tisícročnébožieho kráľovstva (**chiliazmus**). Z heidelbergských profesorov to bol David Pareus (1548 - 1622) svojím učením o mieri medzi protestantskými cirkvami (**írenizmus**) a o nutnosti odstrániť vojny ako prekážku ľudskej blaženosti. V Heidelbergu sa zoznámil s dielom poškého astronóma **Mikuláša Koperníka** (1473 - 1543), hlásajúceho heliocentrický názor, ktorý neprijal. Za posledné peniaze si kúpil pred odchodom z Nemecka rukopis prevratného Koperníkovho spisu o pohyboch nebeských telies. Mladý Komenský sa zoznamuje aj s dielom **W. Ratkeho** (1571 - 1635), ktorý žiadal reformu školstva a vzdelanosti.